

Organizacijski oblici u poljoprivredi

Safundžić, Mihaela

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

**Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek /
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:432856>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**



Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)



SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Mihaela Safundžić

Preddiplomski sveučilišni studij

Smjer Agroekonomika

Organizacijski oblici u poljoprivredi

Završni rad

Osijek, 2023

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Mihaela Safundžić

Preddiplomski sveučilišni studij

Smjer Agroekonomika

Organizacijski oblici u poljoprivredi

Završni rad

Osijek, 2023

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Mihaela Safundžić

Preddiplomski sveučilišni studij

Smjer Agroekonomika

Organizacijski oblici u poljoprivredi

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada :

1. doc.dr.sc. Ana Crnčan, mentor
2. doc.dr.sc. David Kranjac, član
3. doc.dr.sc. Jelena Kristić, član

Osijek, 2023

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti u Osijek
Sveučilišni preddiplomski studij, smjer Agroekonomika
Mihaela Safundžić

Završni rad

Organizacijski oblici u poljoprivredi

Sažetak: Poljoprivreda igra iznimno važnu ulogu u životima ljudi, pružajući im različite proizvode i omogućavajući zapošljavanje velikom broju ljudi. Tijekom godina razvili su se različiti pravni oblici poljoprivrednih gospodarstava, uključujući trgovačka društva, obrti, obiteljska poljoprivredna gospodarstva i zadruge. Cilj rada je definirati, opisati i analizirati različite pravne oblike poljoprivrednih gospodarstava. Rad je pisan uz pomoć internetskih izvora i zakona donesenih od Republike Hrvatske. Metode korištene u završnom radu su metoda analize, metoda sinteze te metoda klasifikacije. Kada je riječ o odabiru oblika registracije za poslovanje, ključno je pažljivo razmotriti sve mogućnosti, konzultirati se sa stručnjacima i donijeti informirane odluke. Svaki subjekt bira oblik registracije koji najbolje odgovara njihovim željama, potrebama i mogućnostima. Svi navedeni oblici registracije imaju iznimno značenje za poljoprivredu i gospodarski razvoj Republike Hrvatske. Pravilan odabir i pravilna primjena tih oblika mogu biti ključni za daljnji napredak poljoprivrednog gospodarstva i opći gospodarski razvoj zemlje.

Ključne riječi: trgovačka društva, obrt, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zadruge

22 stranice, 5 tablica, 13 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen: u Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek
Undergraduate university study Agriculture, course Agroecconomics

BSc Thesis

Organizational forms in agriculture

Summary: Agriculture plays an extremely important role in people's lives, providing them with various products and enabling employment for a large number of individuals. Over the years, different legal forms of agricultural enterprises have developed, including companies, crafts, family farms, and cooperatives. The aim of this study is to define, describe, and analyze the various legal forms of agricultural enterprises. The paper was written with the help of online sources and laws enacted by the Republic of Croatia. The methods used in the final paper include analysis, synthesis, and classification. When it comes to choosing the form of registration for business, it is crucial to carefully consider all possibilities, consult with experts, and make informed decisions. Each entity chooses the registration form that best suits their preferences, needs, and capabilities. All mentioned forms of registration are of great significance for agriculture and the economic development of the Republic of Croatia. Making the right choice and implementing these forms correctly can be crucial for further progress in agricultural enterprises and the overall economic development of the country.

Key words: company, crafts, family farm, cooperative

22 pages, 5 tables, 13 references

Thesis is archived in Library of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek

1.UVOD	1
2.MATERIJAL I METODE	2
3.REZULTATI I RASPRAVA	3
3.1. Trgovačko društvo	4
3.1.1. Oblici trgovačkih društava	4
3.1.2. Postupak osnivanja trgovačkog društva	6
3.1.2. Utjecaj okruženja pri osnivanju trgovačkog društva	7
3.2. Obrt	8
3.2.1. Postupak otvaranja obrta	10
3.2.2. Utjecaj okruženja pri osnivanju obrta	11
3.3. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva	12
3.3.1. Postupak otvaranja obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva	14
3.3.2. Utjecaj okruženja pri osnivanju OPG-a	15
3.4. Zadruga	16
3.4.1. Postupak osnivanja zadruga	18
3.4.2. Utjecaj okruženja pri osnivanju zadruga	19
4.ZAKLJUČAK	21
5.POPIS LITERATURE	22

1.UVOD

Poljoprivreda je važna gospodarska grana koja ima ključnu ulogu u prehrambenoj sigurnosti, ruralnom razvoju i održivosti okoliša. U sklopu poljoprivredne djelatnosti postoji nekoliko organizacijskih oblika koji omogućavaju poljoprivrednim proizvođačima da upravljaju i razvijaju svoje poslovanje na različite načine. Trgovačka društva, obrti, obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG) i zadruge su četiri glavna organizacijska oblika pod kojima se obavlja poljoprivredna djelatnost.

Trgovačka društva su oblik organizacije u kojem poljoprivrednici mogu zajedno ulagati u poslovanje, dijeliti troškove i rizike te ostvarivati zajedničku dobit. Obrti, s druge strane, pružaju mogućnost samostalnog vođenja poslovanja. OPG-ovi su obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja promiču tradiciju i održivu poljoprivredu, dok zadruge potiču suradnju i zajedničko djelovanje među poljoprivrednicima.

Svaki organizacijski oblik ima specifične karakteristike koje utječu na način poslovanja poduzetnika i njihovu konkurentnost na tržištu zato je važno da se pojedinac pravovremeno informira o svakom organizacijskom obliku i izabere onaj oblik koji će mu donijeti najveću korist.

Cilj rada je opisati najznačajnije pravne organizacijske oblike u poljoprivredi, njihov postupak osnivanja te analizirati snage, slabosti i prilike pojedinih sustava poslovanja.

2.MATERIJAL I METODE

Pri pisanju rada u najvišoj mjeri korištenu su internet stranice sa relevantnim podacima koji se odnose na pojedine sustave poslovanja pri poljoprivrednoj proizvodnji.

Metode koje su korištene u završnom radu: metoda analize, sinteze, komparacije i kompilacije podataka.

3.REZULTATI I RASPRAVA

Organizacijski oblici poljoprivrednih subjekata mogu biti različiti, uključujući trgovačka društva, obrte, obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG) i zadruge. Osnivanje poduzeća u ovim oblicima može biti individualno ili u suradnji s drugim osobama radi ostvarivanja poslovne ideje. Svaki organizacijski oblik je pravno reguliran i ima svoje specifičnosti u pogledu upravljanja, odgovornosti, poreznih obveza i drugih aspekata poslovanja. Stoga, poduzetnik treba pažljivo razmotriti svoje mogućnosti, ciljeve i preferencije pri odabiru odgovarajućeg organizacijskog oblika za svoje poljoprivredno poslovanje. U Tablici 1. navedeni su koraci koje poduzetnik treba slijediti prilikom registracije određenog organizacijskog oblika.

Tablica 1. Osnovni koraci do osnivanja određenog organizacijskog oblika

Red. Br.	Trgovačka društva	Obrt	OPG	Zadruga
1.	Provjera imena društva	Prijava u obrtni registar i Ured državne uprave	Upis u Upisnik PG	Osnivačka skupština zadruge
2.	Javni bilježnik (ovjera dokumentacije)	Preuzeti Rješenje o registraciji obrta u Uredu državne uprave, izrada pečata, otvaranje žiro računa	Otvaranje žiro računa	Javni bilježnik (ovjera dokumentacije)
3.	Predaja dokumentacije i uplata pristojbi	Prijava u HZZO,HZMO	Prijava u Poreznu upravu i pečat OPG- a	Uplata članskih uloga, prijava u registar Trgovačkog suda, izrada pečata
4.	Preuzimanje dokumentacije i otvaranje računa	Prijava u Poreznu upravu	Prijava u HZZO,HZMO, knjigovodstvo	Prijava u registar poslovnih subjekata DZZS

Izvor: Autor prema Zakonu o obrtima, zakonu o trgovačkim društvima, zakonu o OPG-u, zakonu o zadrugama

3.1. Trgovačko društvo

Trgovačko društvo je pravna ili fizička osoba koja samostalno trajno obavlja gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu. Može se osnovati za obavljanje gospodarske ili bilo koje druge djelatnosti (Zakon o trgovačkim društvima, NN 152/2011).

Kako bi netko otvorio trgovačko društvo potrebno ga je upisati u sudski registar. Trgovačko društvo može u pravnom prometu stjecati prava i preuzimati obveze, može biti vlasnikom pokretnih i nepokretnih stvari, te može tužiti i biti tuženo pred državnim ili izbranim sudom i sudjelovati u drugim postupcima (Zakon o trgovačkim društvima, NN 152/2011).

Članovi trgovačkog društva odgovaraju za obveze društva cijelom svojom imovinom. Trgovačka društva mogu izvan sjedišta imati podružnice u kojima obavljaju svoje djelatnosti. Važno je za znati da podružnice nisu pravne osobe, već posluju pod svojom tvrtkom.

Društva osoba su javno trgovačko društvo, komanditno društvo i gospodarsko interesno udruženje, a društva kapitala su dioničko društvo i društvo s ograničenom odgovornošću.

Tablica 2. Broj trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2020. do 2022. godine

Godina	Broj trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj
2020.	3 039
2021.	3 285
2022.	3 400

Izvor: prema Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

U razdoblju od 2020. do 2022. godine zabilježen je porast registriranih trgovačkih društava. 2020. godine bilo je registrirano 3 039 trgovačkih društava, 2021. godine bilo je registrirano 3 285 trgovačkih društava, dok je 2022. godine zabilježeno 3 400 registriranih trgovačkih društava što znači da se svake godine registrira oko 200 novih trgovačkih društava.

3.1.1. Oblici trgovačkih društava

1. Društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.)

Društvo s ograničenom odgovornošću trgovačko je društvo u koje jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba ulažu temeljne uloge s kojima sudjeluju u unaprijed ugovorenom temeljnom kapitalu. Osnivači društva s ograničenom odgovornošću mogu biti domaće ili strane fizičke, odnosno pravne osobe. Najniži iznos temeljnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću je 2 654,46 eura, 50% temeljnog uloga može se unijeti ulaganjem stvari i prava. Društvo s ograničenom odgovornošću osniva se na temelju društvenog ugovora koji moraju potpisati svi osnivači, a sklapa se u obliku javnobilježničke isprave (<https://www.rijeka.hr/teme-za-gradane/biznis-i-investicije/postanite-poduzetnik/zapocinjanie-posla/tipovi-drustava/>).

2. Dioničko društvo (d.d.)

Dioničko društvo je trgovačko društvo u kojemu članovi (dioničari) sudjeluju s ulozima u temeljnome kapitalu podijeljenom na dionice. Dioničko društvo je pravna osoba koja pravnu osobnost stječe upisom u Sudski registar. Dioničko društvo može osnovati samo jedna osoba, odnosno društvo može imati samo jednog dioničara. Temeljni akt dioničkog društva je statut. Njime se uređuje unutarnji ustroj društva.

3. Komanditno društvo

Komanditno je društvo trgovačko društvo u koje se udružuju dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom, od kojih najmanje jedna odgovara za obveze društva neograničeno i solidarno cijelom svojom imovinom (komplementar), a najmanje jedna odgovara za obveze društva samo do iznosa određenog imovinskog uloga u društvo (komanditor).

4. Javno trgovačko društvo

Javno trgovačko društvo je trgovačko društvo u koje se udružuju dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom, a svaki član društva odgovara vjerovnicima društva cijelom svojom imovinom. Javno trgovačko društvo nema temeljni kapital. Članovi moraju u društvo unijeti jednake uloge koji se mogu sastojati od novca, stvari, prava, rada i drugih usluga i dobara.

5. Gospodarsko interesno udruženje

Gospodarsko interesno udruženje pravna je osoba koju osnivaju dvije ili više fizičkih i pravnih osoba da bi olakšale i promicale obavljanje gospodarskih djelatnosti koje čine predmete njihovog poslovanja, ali tako da ta pravna osoba za sebe ne stječe dobit. Udruženje se može osnovati bez kapitala, a prava članova ne mogu se izraziti vrijednosnim papirima. Osniva se sklapanjem ugovora o osnivanju udruženja koji mora biti sklopljen u obliku javnobilježničke isprave.

3.1.2. Postupak osnivanja trgovačkog društva

Procedura registracije trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj sastoji se od nekoliko koraka. Prvi korak je odabir imena društva. Ova faza obavlja se na šalterima poduzetničkog servisa HITRO.HR u poslovnicama Financijskih agencija (Fina). Potrebno je provjeriti dostupnost odabranog imena društva na stranici Sudskog registra te pripremiti i alternativna imena. Nakon odabira imena društva, slijedi ovjera dokumenata kod javnog bilježnika. Za ovjeru su potrebni sljedeći dokumenti: prijava za upis u sudski registar (obrazac Po), osnivački akt - društveni ugovor ili izjava o osnivanju društva, izjava članova ovlaštenih za zastupanje društva, odluka o imenovanju članova uprave, potpisi članova uprave i nadzornog odbora (ako postoji), odluka o imenovanju prokurista (ako postoji) te odluka o određivanju adrese društva. Ovjeri moraju prisustvovati svi osnivači i ostale osobe čiji se potpisi ovjeravaju. Trošak ovjere ovisi o visini temeljnog kapitala što je za svaki oblik trgovačkog društva većinom različito. Dokumentacija na stranom jeziku mora biti prevedena na hrvatski.

Nakon ovjere, prijava za upis u sudski registar zajedno s ovjerenim dokumentima predaje se u Finu na šalteru HITRO.HR. Uz prijavu je potrebno priložiti uplatnice za osnivački polog i sudsku pristojbu. Nakon izvršene uplate, HITRO.HR kompletira predmet i prosljeđuje ga nadležnom Trgovačkom sudu. Trgovački sud će u roku od 24 sata izvršiti upis društva u Sudski registar i dostaviti rješenje o osnivanju i potvrdu o OIB-u novoosnovanog trgovačkog društva HITRO.HR uredu. Sljedeći korak je razvrstavanje društava u djelatnostima. Zahtjev za razvrstavanje podnosi se Državnom zavodu za statistiku te se dobiva matični broj i šifra djelatnosti u roku od 15 dana od dana primitka rješenja o upisu u sudski registar. . Uz zahtjev je potrebno priložiti rješenje o upisu u sudski registar, tiskanice RPS-1 koja se kupuje u prodavaonicama Narodnih novina te kopiju uplatnice o uplati upravnih pristojbi u iznosu od 7,3

euru. Obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti DZS-a dobiva se na šalteru HITRO.HR u Fini.

Nakon dobivanja obavijesti o razvrstavanju, možete otvoriti bankovni račun. To se može obaviti na pultu HITRO.HR-a ili u banci koja surađuje s Finom. Potrebno je položiti temeljni kapital na račun banke, potvrdu o pologu treba predati prilikom registracije društva. Tvrtka može imati otvorene račune kod više banaka prema vlastitom izboru. Za otvaranje žiro računa potrebno je priložiti izvadak iz sudskog registra ili rješenje o upisu, Obavijest o razvrstavanju Državnog zavoda za statistiku i osobnu iskaznicu.

Nakon toga potrebno je izvršiti prijavu na mirovinsko osiguranje (HZMO). Prijave o početku poslovanja obveznika doprinosa (obrazac M-11P/eM-11P) predaju se na šalteru Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u roku od 24 sata od početka poslovanja. Uz prijavu treba priložiti Obavijest o razvrstavanju Državnog zavoda za statistiku. Također, prijava o početku osiguranja (obrazac M-1P/eM-1P) predaje se najranije 8 dana prije početka rada osiguranika, a najkasnije prije početka rada. Nakon toga treba izvršiti prijavu na zdravstveno osiguranje (HZZO). Prijave o obvezniku uplate doprinosa (Tiskanica 1), prijava na osnovno zdravstveno osiguranje za osiguranu osobu (Tiskanica 2) i prijava na osnovno zdravstveno osiguranje člana obitelji (Tiskanica 3) predaju se na pultu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u Fini u roku od 15 dana od početka poslovanja.

Nakon upisa u sudski registar i registar Državnog zavoda za statistiku, potrebno je izvršiti prijavu društva Poreznoj upravi. Prijavu treba izvršiti u poreznoj upravi koja je nadležna prema sjedištu društva. Prijavom se društvo upisuje u registar obveznika poreza na dobit i PDV-a.

Također, potrebno je dostaviti odluku nadležnog upravnog tijela, županijskog Ureda za gospodarstvo, kojom se utvrđuje zadovoljavanje tehničkim, zdravstvenim, ekološkim i drugim uvjetima propisanim za obavljanje određene djelatnosti. Odluku treba dostaviti trgovačkom sudu (<https://gov.hr/hr/osnivanje-drustva/1358>).

3.1.2. Utjecaj okruženja pri osnivanju trgovačkog društva

Trgovačka društva u poljoprivrednom sektoru imaju nekoliko snaga. Prvo, članovi trgovačkog društva imaju ograničenu odgovornost za obveze društva, što znači da ne odgovaraju cijelom svojom imovinom. Ovo pruža veću sigurnost i zaštitu članovima društva. Drugo, trgovačka

društva imaju veće mogućnosti zapošljavanja u različitim gospodarskim djelatnostima, što olakšava pronalazak kvalificiranih zaposlenika. Također, trgovačka društva mogu iskoristiti poticaje kako bi se proširila na nova tržišta, uložila u tehnologiju i potaknula rast i razvoj poslovanja. Dodatna snaga je uvođenje novih proizvoda koji mogu spriječiti rast konkurencije. Unatoč tim snagama, trgovačka društva također imaju nekoliko slabosti. Visoki početni troškovi osnivanja mogu značajno opteretiti proračun tvrtke, posebno u početnoj fazi poslovanja. Sukobi među dioničarima mogu negativno utjecati na razvoj poslovanja. Složena procedura osnivanja i zatvaranja trgovačkog društva može biti skupa i vremenski zahtjevna. Također, činjenica da su podaci o poslovanju javno dostupni može dovesti do razotkrivanja osjetljivih podataka, što može biti problematično ako društvo posluje u konkurentnom okruženju s vlastitim poslovnim tajnama i strategijama.

No, trgovačka društva imaju i prilike koje mogu iskoristiti. Mogu se proširiti na nova tržišta, što donosi bolje prihode i omogućuje im rast među konkurentima. Korištenje novih tehnologija može poboljšati produktivnost, efikasnost i smanjiti troškove poslovanja, pružajući bolje uvjete zaposlenicima. Također, tehnologija omogućava bržu prilagodbu promjenama na tržištu.

Među prijateljima s kojima se trgovačka društva suočavaju je rast konkurencije, jer se povećava broj konkurenata koji se bore za iste ili slične resurse. Povećanje uvoza može dovesti do smanjenja prodaje i tržišnog udjela, jer kupci mogu pronaći iste proizvode po nižoj cijeni na drugim mjestima. Inflacija u Republici Hrvatskoj može dovesti do povećanja troškova poslovanja, što može smanjiti profitabilnost društva.

3.2. Obrt

Prema Zakonu o obrtu, obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu. Obrt može obavljati i trgovačko društvo koje obavlja jednu ili više djelatnosti, ako to ne čini na industrijski način. U obrtu je dopuštena svaka gospodarska djelatnost koja nije zakonom zabranjena (Zakon o obrtu, NN 49/2003).

Obrti mogu biti slobodni, vezani i povlaštteni. Slobodni obrti su oni obrti za čije je obavljanje potrebno ispuniti samo opće uvjete za otvaranje obrta tj. ne traži se propisana stručna sprema. Vezani obrti su oni obrti za čije se obavljanje, osim općih uvjeta, traži ispit o stručnoj

osposobljenosti, odgovarajuća srednja stručna sprema ili majstorski ispit. Povlašteni obrti su oni obrti čije je obavljanje moguće isključivo na temelju povlastice, koju izdaje nadležno ministarstvo ili drugo nadležno tijelo ovisno o djelatnosti.

Za otvaranje i obavljanje obrta potrebno je da se ispune opći i posebni uvjeti propisani Zakonom o obrtu.

Fizička osoba može obavljati obrt ako ispunjava sljedeće opće uvjete:

1. da udovoljava posebnim zdravstvenim uvjetima, ako je to propisano zakonom,
2. da joj pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje (Zakon o obrtu, NN 49/2003).

Fizička osoba može obavljati obrt ako ispunjava sljedeće posebne uvjete:

1. odgovarajuća razina stručnosti za vezane obrte (ispit o stručnoj osposobljenosti, srednja stručna sprema, majstorski ispit)
2. osoba koja želi obavljati vezani obrt i ispunjava samo opće uvjete, može obavljati vezani obrt ako na takvim poslovima zaposli radnika u punom radnom vremenu
3. posebna zdravstvena sposobnost, za obrtnička zanimanja za koja je posebnim zakonima propisana
4. povlastica u slučaju obavljanja povlaštenih obrta, koju izdaje ju nadležno ministarstvo ili drugo državno tijelo (<https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/uvjeti-za-otvaranje-i-obavljanje-obrta>).

Obrt ima pravo prodavati vlastite i tuđe proizvode, no ako prodaje tuđe proizvode podliježe pod odredbe Zakona o trgovini, NN 78/2008.

Izmjenama Tarife upravnih pristojbi, od 1. rujna 2021. godine ukinuta je pristojba za registraciju obrta, čime je otvaranje obrta postalo u potpunosti besplatno. Zadržane su pristojbe za izdavanje rješenja o priznavanju inozemne stručne kvalifikacije o stečenom majstorskom zvanju u iznosu od 39,82 eura te za izdavanje rješenja o priznavanju pojedinih dijelova inozemne stručne kvalifikacije o stečenom majstorskom zvanju u iznosu od 19,91 eura. (<https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/postupak-i-troskovi-otvaranja-obrta>).

Tablica 3. Broj obrta registriranih za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti u Republici

Hrvatskoj u razdoblju od 2020. do 2022. godine

Godina	Broj obrta registriranih za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti u Republici Hrvatskoj
2020.	2 299
2021.	2 416
2022.	2 466

Izvor: Autor prema podacima iz Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

U Tablici 3. je prikazan broj registriranih obrta u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2020. do 2022. godine. Vidljivo je da je u navedenom razdoblju svake godine došlo do porasta u broju registriranih obrta.

3.2.1. Postupak otvaranja obrta

Kada se radi o otvaranju obrta, kao i u svakom drugom postupku u odnosima s državnim institucijama, sve počinje predavanjem zahtjeva. Osoba koja želi otvoriti obrt mora podnijeti zahtjev ispostavi županijskog ureda za gospodarstvo na području na kojem će se nalaziti sjedište obrta. Za registraciju obrta potrebno je koristiti odgovarajuće obrasce:

Obrtni registar - obrasci koji se popunjavaju ovisno o vrsti prijave:

1. Prijava za upis u obrtni registar
2. Prijava za upis izdvojenog pogona u obrtni registar
3. Prijava za upis ortaka u obrtni registar

Priznavanje inozemnih kvalifikacija:

1. Zahtjev za priznavanje inozemnih kvalifikacija
2. Primjer ispunjene uplatnice (vezano uz priznavanje inozemnih kvalifikacija)

Evidencija sporednih zanimanja i domaćih radinosti:

1. Prijava za upis u evidenciju i izdavanje odobrenja za obavljanje sporednog zanimanja i domaće radinosti

Pri otvaranju obrta koristi se obrazac "Prijava za upis u Obrtni registar". Također se koristi isti obrazac za prijavu promjene podataka o obrtu ako dođe do takve promjene, na primjer, promjene sjedišta obrta. U obrascu prijave potrebno je navesti djelatnosti kojima će se obrt baviti. Za to se koriste šifre, odnosno brojčane oznake propisane Odlukom o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. - NKD 2007. Može se prijaviti više djelatnosti, ali samo jedna mora biti glavna.

Zahtjevu za izdavanje obrtnice potrebno je priložiti popunjene obrasce, zdravstvenu svjedodžbu kojom se dokazuje posebna zdravstvena sposobnost, ako je propisana za registriranu djelatnost, dokaz o ispunjavanju uvjeta stručnosti, dokaz o pravu korištenja prostora.

Otvaranje obrta podrazumijeva i izradu pečata, a za tu svrhu potrebna je obrtnica koju je obrtnik dobio od nadležnog gradskog ureda za gospodarstvo ili kopija Rješenja o registraciji Trgovačkog suda. Minimalni podaci koje pečat treba sadržavati su naziv obrta i adresa na kojoj je obrt prijavljen. Osim toga, za poslovanje obrta neophodan je i novi račun koji se otvara u banci prema osobnom izboru. Za otvaranje računa, obrtnik će morati dostaviti obrtnicu, Rješenje o registraciji obrta, osobnu iskaznicu te pečat (neke banke ne zahtijevaju pečat) (<https://tilio.hr/otvaranje-obrta/>).

Nakon registracije obrta, obrtnik dobiva Rješenje o upisu obrta u Obrtni registar i obrtnicu. Nadležni ured za gospodarstvo službenim putem dostavlja Rješenje Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje. Međutim, obveza je obrtnika da sam podnese prijavu za mirovinsko i zdravstveno osiguranje na propisanim obrascima, odnosno elektroničkim putem. U roku od 8 dana od početka obavljanja djelatnosti, obrtnik je dužan prijaviti se u Registar poreznih obveznika pri ispostavi Porezne uprave prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu, a ne prema sjedištu obrta (<https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/sto-slijedi-nakon-registracije>).

3.2.2. Utjecaj okruženja pri osnivanju obrta

Poljoprivredni obrt ima određene snage koje pružaju prednosti u poslovanju. Niska pristojba za registraciju obrta od 2021. godine smanjuje troškove osnivanja i omogućuje obrtniku da ima više kapitala za daljnji razvoj. Jednostavnost otvaranja i zatvaranja obrta u usporedbi s drugim vrstama poslovanja olakšava vlasnicima da brzo započnu posao i suoče se s manje poteškoća. Također, poljoprivredni obrt ima fleksibilnost za brzo prilagođavanje novim okolnostima, što olakšava vođenje poslovanja.

Ipak, postoje i određene slabosti poljoprivrednih obrta. Za određene obrte potrebna je specifična stručna sprema ili položen stručni ispit, što može predstavljati prepreku za zapošljavanje kvalificirane radne snage. Nedostatak radne snage može usporiti proizvodnju i ograničiti rast i

razvoj obrta. Također, osobna odgovornost obrtnika za poslovanje, uključujući odgovornost svojom cjelokupnom imovinom, može predstavljati financijski rizik u slučaju nemogućnosti plaćanja dugova.

Poljoprivredni obrti imaju prilike za proširenje poslovanja. Obrtnici imaju mogućnost prodaje vlastitih i tuđih proizvoda, što im omogućuje da prošire asortiman i povećaju prihode. Također, mogućnosti prodaje preko interneta, izvoza ili slanja proizvoda u druge regije ili države pružaju obrtnicima mogućnost širenja na nova tržišta, pod uvjetom da su proizvodi visoke kvalitete.

S druge strane, konkurencija na tržištu predstavlja prijetnju za male poljoprivredne obrte s ograničenim resursima. Povećana konkurencija može dovesti do smanjenja cijena i profita. Da bi se nosili s tim izazovima, obrtnici trebaju razviti dobre odnose s kupcima i aktivno tražiti nove prilike za prodaju svojih proizvoda. Također, važno je da obrtnici budu upoznati s novim propisima i zakonima te ih pridržavaju kako bi izbjegli potencijalne posljedice koje bi mogle ugroziti njihovo poslovanje.

3.3. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva

U mnogim industrijama, obitelj se odlučuje povezati i zajednički pokrenuti posao. Obiteljska poduzeća su jedan od najčešćih oblika poslovanja u svijetu danas. U poljoprivredi, obitelji se udružuju i rade na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

OPG je organizacijski oblik gospodarskog subjekta poljoprivrednika fizičke osobe koji radi stvaranja dohotka samostalno i trajno obavlja djelatnost poljoprivrede i s njom povezane dopunske djelatnosti, a temelji se na korištenju vlastitih i/ili unajmljenih proizvodnih resursa te na radu, znanju i vještinama članova obitelji (Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, NN 29/2018).

Fizička osoba koja zbog samostalnog obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede ima ekonomsku veličinu gospodarstva veću od kunske protuvrijednosti izražene u stranoj valuti od 3000 eura i/ili koja je po osnovi obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit sukladno posebnim propisima, ako odabere organizacijski oblik OPG-a, mora se upisati u Upisnik OPG-ova sukladno Zakonu o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu. (Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, NN 29/2018)

Prema svemu navedenom može se zaključiti da se obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo temelji na obiteljskoj poljoprivrednoj proizvodnji i koristi isključivo vlastite proizvodne resurse za obavljanje svih djelatnosti. Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo ima veliku važnost u Republici Hrvatskoj i šire, jer se bavi poljoprivredom, koja je od životne važnosti za opstanak i razvoj društva. OPG-ovi spadaju u gospodarski sektor i imaju ključnu ulogu u cjelokupnoj ekonomiji Republike Hrvatske, a i izvan nje, jer se njihovi krajnji proizvodi i resursi izvoze na vanjska tržišta. OPG-ovi ostvaruju prihode isključivo pomoću vlastitog rada, znanja i vještina, koje se najčešće nasljeđuju i prenose unutar obitelji. Da bi OPG bio uspješan u svom poslovanju, potrebno je poznavati elemente OPG-a, sustav poslovanja, koristiti vlastite resurse, imati u vlasništvu zemljišni posjed i pronaći odgovarajuću radnu snagu.

Osim poljoprivredom, obiteljska poljoprivredna gospodarstva mogu se baviti i dopunskim djelatnostima kao što su proizvodnja i prodaja poljoprivrednih prehrambenih i neprehrambenih proizvoda i predmeta te pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga. Uvjet za obavljanje dopunske djelatnosti je da prostor, oprema i sredstva moraju udovoljavati tehničkim i ostalim uvjetima koji se odnose na obavljanje dopunskih djelatnosti sukladno posebnim propisima.

Za obavljanje poljoprivredne djelatnosti potrebno je posjedovati i koristiti proizvodne resurse u poljoprivredi. Proizvodnim reursima se smatraju : zemljište, nasadi, stoka, zgrade za stoku, pomoćne zgrade, skladišta, objekti za proizvodnju u zaštićenom prostoru, objekti s opremom za čuvanje, skladištenje, preradu i pakiranje, objekti za prodaju, objekti za boravak i usluge, poljoprivredna mehanizacija, priključni, radni i drugi strojevi, uređaji, alati i oprema, transportna sredstva, rad, stručna znanja i vještine.

Za otvaranje OPG-a nije potreban temeljni kapital, niti odgovarajuća stručna sprema. Po zakonu, djelatnost OPG-a mora se obavljati trajno, odnosno nije moguće da OPG bude sezonskog karaktera.

Tablica 4. Broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2020. do 2022. godine

Godina	Broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj
2020.	154 679
2021.	140 874
2022.	128 290

Izvor: Autor prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Kao i u ostalim dijelovima svijeta, u Republici Hrvatskoj obiteljska poljoprivredna gospodarstva najčešći su oblik poljoprivrede. U razdoblju od 2020. do 2022. godine zabilježeno je smanjenje broja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u Hrvatskoj. Jedni od razloga za smanjenje broja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava su vjerojatno pandemija COVID-19 te ekonomska kriza. Mnogi poljoprivrednici suočili su se s izazovima kao što su prekidi u opskrbi radnom snagom, otežan pristup tržištima, promjene potražnje i poremećaji u lancima opskrbe. Ovi faktori mogu objasniti smanjenje broja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u razdoblju od 2020. do 2022. godine.

3.3.1. Postupak otvaranja obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva

Pravo na upis u Upisnik imaju pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i fizičke osobe koje su državljani Republike Hrvatske s prebivalištem u Republici Hrvatskoj. Uvjet upisa u Upisnik je posjedovanje poljoprivrednih resursa (poljoprivrednog zemljišta i/ili stoke) i obavljanje poljoprivredne djelatnosti koja obuhvaća bilnogojstvo, stočarstvo i s njima povezane uslužne djelatnosti.

Za otvaranje OPG-a u Hrvatskoj, potrebno je proći postupak upisa u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava koji provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Zahtjev za upis podnosi se Uredu državne uprave prema mjestu prebivališta te je potrebno priložiti podatak o posjedu poljoprivrednog zemljišta ili posjedu stoke, ovisno o tome što upisujete kao djelatnost u OPG, zatim podatke o nositeljima i članovima OPG-a. Članovi OPG-a mogu biti punoljetni članovi istog kućanstva koji imaju prebivalište na istoj adresi te se bave radom na gospodarstvu (<https://akademija-art.hr/2016/04/04/sto-je-opg-i-kako-ga-otvoriti/>).

Nositelj OPG-a treba priložiti sljedeću dokumentaciju za upis u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava: popunjen Zahtjev za upis, preslika kartice žiro – računa nositelja OPG-a, preslika osobne iskaznice nositelja OPG-a, preslika osobne iskaznice za člana/članove OPG-a, posjedovni list za poljoprivredno zemljište koje se upisuje – original, ugovor o zakupu ovjeren kod javnog bilježnika (ukoliko poljoprivredno zemljište nije u vlasništvu OPG-a), izjava članova gospodarstva o odabiru nositelja gospodarstva.

Sljedeći korak koji nositelj OPG-a mora ispuniti za upis je podnošenje prijave u Poreznu upravu radi upisa u Registar poreznih obveznika ili obveznika poreza na dohodak, ako je potrebno. Nakon prijave, izrađuje se pečat OPG-a istovremeno s upisom u Registar poreznih obveznika. Taj pečat služi kao službena identifikacija OPG-a i treba sadržavati naziv Obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, adresu i OIB.

Sljedeći korak u procesu registracije OPG-a uključuje kontaktiranje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje radi registracije početka osiguranja nositelja OPG-a kao obveznika mirovinskog osiguranja. Istovremeno, treba se obratiti i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje kako bi se registrirao početak osiguranja nositelja OPG-a kao obveznika zdravstvenog osiguranja.

Nadalje, APPRRR (Agencija za plaćanje u poljoprivredi) izdaje Rješenje o upisu u Upisnik PG te dodjeljuje jedinstveni matični identifikacijski broj- MIBPG, dok nositelj i članovi dobivaju iskaznicu OPG-a koja vrijedi uz osobnu iskaznicu. Iako nije obvezno, preporučljivo je odabrati knjigovodstveni servis za vođenje financijskih evidencija OPG-a (<https://zeneinovac.com/8-koraka-kako-otvoriti-svoj-opg/>).

3.3.2. Utjecaj okruženja pri osnivanju OPG-a

Poljoprivredna gospodarstva imaju niz snaga koje omogućuju uspješno poslovanje. Vlasništvo nad proizvodnim resursima, poput zemlje i ostalih sredstava, pruža obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima neovisnost i kontrolu nad vlastitom proizvodnjom. Osim toga, dugogodišnje iskustvo i prenošenje znanja i vještina unutar obitelji osiguravaju učinkovito upravljanje gospodarstvom i održavanje tradicionalne poljoprivrede. Diversifikacija proizvodnje i dopunskih djelatnosti također su snage obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. OPG-ovi mogu proširiti asortiman proizvoda i smanjiti ovisnost o jednoj proizvodnji kroz dodatne djelatnosti poput turizma, prerade hrane i proizvodnje ručno izrađenih proizvoda.

Međutim, postoje i određene slabosti koje treba uzeti u obzir. Nedostatak financijskih sredstava otežava modernizaciju i ulaganje u nove tehnologije koje bi poboljšale produktivnost. Također, ograničeni izbor kvalificirane radne snage, zbog migracije mladih u gradove, može predstavljati izazov za OPG-ove. Nedostatak iskustva u prodaji i marketingu također može ograničiti mogućnosti plasmana proizvoda i povećati troškove prodaje.

No, postoje i značajne prilike koje OPG-ovi mogu iskoristiti. Povećana potražnja za lokalnim proizvodima omogućuje širenje tržišta i povećanje prihoda. Financijska podrška Europskih fondova omogućuje modernizaciju i ulaganje u nove tehnologije, kao i izvoz na tržišta drugih članica Europske unije. Povećanje turističkih aktivnosti također pruža priliku za promociju OPG-ova i prodaju proizvoda turistima.

Ipak, postoje i prijetnje s kojima se OPG-ovi moraju suočiti. Konkurencija na tržištu očekuje se da će se povećati, što zahtijeva inovativnost i kreativnost u promoviranju proizvoda. Klimatske promjene mogu negativno utjecati na proizvodnju zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta. Pogoršanje gospodarske situacije, kao što je utjecaj pandemije COVID-19 i rat u Ukrajini, može smanjiti prihode i povećati troškove poslovanja. Promjene zakonskih propisa također mogu utjecati na poslovanje OPG-ova i zahtijevaju praćenje i prilagodbu.

3.4. Zadruga

Zadugarstvo je bilo prisutno od najstarijih ljudskih vremena, a na našem području se spominje još od rimskog doba. Prema Zakonu o zadrugama, zadruga se definira kao dragovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojim upravljaju njezini članovi, a svojim radom i drugim aktivnostima ili korištenjem njezinih usluga, na temelju zajedništva i uzajamne pomoći ostvaruju, unapređuju i zaštićuju svoje pojedinačne i zajedničke gospodarske, ekonomske, socijalne, obrazovne, kulturne i druge potrebe i interese i ostvaruju ciljeve zbog kojih je zadruga osnovana (Zakon o zadrugama, NN 34/2011).

Iz same definicije vidljivo je da cilj zadruge nije stjecanje profita kao u slučaju društva kapitala, nego ostvarivanje i promicanje gospodarskih interesa njezinih članova. U društvima kapitala se fokusira na maksimiziranje rezultata poslovanja, dok se u zadrugama usredotočuje na uspjeh svakog člana zadruge (<https://www.zadrugaizazov.hr/sto-je-zadruga/>).

Zadregu može osnovati najmanje sedam osnivača koji su poslovno fizičke ili pravne osobe, a svaki osnivač unosi osnovni članski ulog koji ne može biti manji od 132,72 eura. Odnosi među članovima uređuju se zadružnim načelima. Zadruga se temelji na vrednotama kao što su samopomoć, odgovornost, demokratičnost, ravnopravnost, pravičnost i solidarnost te moralnim vrednotama poštenja, otvorenosti, društvene odgovornosti i skrbi za druge. Može obavljati svaku djelatnost za koju ispunjava propisane uvjete (Zakon o zadrugama, NN 34/2011).

Zadugar je osoba koja djelomično ili u cijelosti posluje kroz zadrugu, što znači da prodaje svoje proizvode ili usluge putem zadruga, nabavlja potrebne proizvode ili usluge kroz zadrugu te sudjeluje u ostvarenju ciljeva zbog kojih je zadruga osnovana. Zadrugarstvo se stječe sudjelovanjem u osnivanju zadruga ili kasnijim pristupanjem istoj. Važno je naglasiti da zadugar mora poslovati isključivo putem zadruga, a ne samo sudjelovati u konačnom poslovnom rezultatu, jer je to u suprotnosti s načelima zadruga (<http://zadruga.obz.hr/index.php/zadruga-sto-je-to/pravni-okvir>).

Poljoprivredna zadruga je zadruga koja kao glavnu djelatnost obavlja djelatnost bilinogojstva, stočarstva, šumarstva ili lovstva ili s njima povezane uslužne djelatnosti, odnosno pomoćne djelatnosti u poljoprivredi ili djelatnost proizvodnje proizvoda bilinogojstva i stočarstva i prvoga stupnja njihove prerade. Za radničku zadrugu je karakteristično da dvije trećine njezinih članova imaju sklopljen ugovor o radu sa zadrugom. U ribarskoj zadrugi osnovna djelatnost je ribarstvo, a djelatnost njezinih članova ulov, uzgoj, prerada proizvoda ribarstva, uključujući i njihov plasman na tržište. Stambena zadruga se osniva radi zadovoljenja stambenih potreba svojih članova. U graditeljskoj zadrugi glavna djelatnost je građenje. Socijalne zadruga se osnivaju radi pomoći socijalno ugroženim osobama i osobama s umanjenom radnom sposobnošću. Članovi socijalne zadruga mogu biti korisnici i davatelji usluga te radnici zadruga. Potrošačka zadruga osniva se s ciljem zajedničke nabave robe ili usluga. U obrtničkoj zadrugi karakteristično je da najmanje polovina članova obavlja djelatnost sukladno zakonu o obrtu. Sekundarne zadruga osnivaju dvije ili više zadruga radi zajedničkog nastupa na tržištu, povećavanja konkurentnosti i ostvarenja drugih zajedničkih ciljeva. (Zakon o zadrugama, NN 34/2011)

Sve vrste zadruga u Republici Hrvatskoj moraju biti registrirane u nadležnom registru i pridržavati se Zakona o zadrugama koji osigurava transparentno i odgovorno poslovanje zadruga te štiti interese članova zadruga.

Tablica 5. Broj zadruga registriranih za obavljanje poljoprivredne djelatnosti u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2020. do 2022. godine

Godina	Broj zadruga registriranih za obavljanje poljoprivredne djelatnosti u Republici Hrvatskoj
2020.	355
2021.	578

U Tablici 5. vidljiv je broj registriranih zadruga za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti u razdoblju od 2020. do 2022. godine. U navedenom razdoblju je došlo do oscilacije. Dakle, 2020. godine bilo je registrirano 355 zadruga, 2021. godine taj se broj poveća na 578 što znači da je osnovano 223 novih zadruga. 2022. godine došlo je do smanjenja broja registriranih zadruga za 282, što znači da 2022. godine imamo 305 zadruga.

3.4.1. Postupak osnivanja zadruga

Za osnivanje zadruge u Republici Hrvatskoj potrebno je poduzeti sljedeće korake :

Prvi korak je osnivačka skupština zadruge. Nakon postizanja dogovora o ciljevima, djelatnostima i internim odnosima u zadruzi, osnivači sazivaju osnivačku skupštinu zadruge. Na skupštini se definiraju pravila zadruge, izabiru tijela zadruge (skupština, nadzorni odbor, upravitelj) te se vodi zapisnik o tijeku skupštine.

Drugi korak je donošenje pravila zadruge. Pravila zadruge su osnivački i temeljni opći akt zadruge. U pravilima se definira predmet poslovanja, unutarnji ustroj tijela zadruge, uvjeti članstva, upravljanje imovinom, raspodjela dobiti i gubitaka te druga važna pitanja vezana uz rad i poslovanje zadruge.

Treći korak je ovjeravanje dokumentacije kod javnog bilježnika. Nakon osnivačke skupštine, dokumentacija zadruge (popis članova, pravila zadruge, odluke i izjave) treba biti ovjerena kod javnog bilježnika. Ovjereni dokumenti uključuju i prijavu za upis u sudski registar Trgovačkog suda.

Četvrti korak je uplata članskih uloga. Ovjerenim pravilima zadruge, zadrugari odlaze u komercijalnu banku i otvaraju prolazni račun na koji svaki član uplaćuje članski ulog. Osnovni ulog određuje skupština i ne može biti manji od 132,72 eura kuna.

Peti korak je prijava u registar Trgovačkog suda. Zadruga se prijavljuje u sudski registar mjesno nadležnog trgovačkog suda. Prijava obuhvaća informacije o tvrtki, sjedištu, OIB-u, predmetu poslovanja, upravitelju, nadzornom odboru i odgovornosti članova za obveze zadruge.

Šesti korak je izrada pečata. Zadruga izrađuje pečat na temelju kopije rješenja o osnivanju. Pečat se koristi za prijavu Državnom zavodu za statistiku i otvaranje poslovnog računa u banci.

Sedmi korak je prijava u registar poslovnih subjekata Državnog zavoda za statistiku. Zadruga se prijavljuje u Državni zavod za statistiku i odabire glavno područje djelatnosti. Potrebno je ispuniti obrazac RPS-1, priložiti kopiju rješenja o osnivanju zadruge i uplatiti pristojbu.

Osmi korak je prijava u evidenciju zadruga i zadružnih saveza. Sve zadruge registrirane u Republici Hrvatskoj obavezne su članice Hrvatskog saveza zadruga (HSZ). Zadruga treba dostaviti ispunjen evidencijski list zadruge za evidenciju zadruga i zadružnih saveza HSZ-u. To se može učiniti osobno ili slanjem dokumentacije poštom na adresu sjedišta HSZ-a. Nakon obrade prijave, HSZ će dostaviti obavijest o upisu zadruge u Evidenciju na adresu sjedišta zadruge.

Deveti korak je otvaranje poslovnog računa zadruge. Poslovni žiro-račun zadruge otvara se u banci koja je odabrana za poslovanje zadruge. Za otvaranje računa potrebno je predložiti rješenje o osnivanju zadruge, obavijest o razvrstavanju po NKD (Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti) i pečat zadruge. Članski ulozi koji su prethodno uplaćeni na prolazni račun zadruge prebacuju se na novootvoreni poslovni račun. Zadruga može odmah raspolagati sredstvima na poslovnom računu za pokrivanje početnih troškova poslovanja (<https://lokvina.hr/ekoloska-poljoprivreda/hrvatska/osnivanje-zadruge>).

3.4.2. Utjecaj okruženja pri osnivanju zadruga

Zadruga predstavlja oblik organizacije koji ima određene snage, ali isto tako i slabosti, prilike i prijetnje. Jedna od snaga zadruga je brojnost članova, budući da se sastoje od najmanje sedam članova. Veći broj članova omogućava zajedničko donošenje odluka i provođenje aktivnosti u korist zadruge. Demokratsko odlučivanje je također važan aspekt zadruga, pružajući svakom članu jednak pravo glasa te potičući njihov angažman. Zakon o zadrugama propisuje da sva imovina zadruge pripada zajedničkoj imovini zadruge, a ne pojedinačnim članovima. Ova snaga osigurava jednakost u korištenju i upravljanju sredstvima zadruge. Također, svaki član zadruge donosi jedinstvena znanja i vještine koje mogu doprinijeti različitim aspektima rada zadruge, stvarajući potencijal za bolje odluke i rješenja.

No, sukobi među članovima zadruge predstavljaju značajnu slabost, jer mogu dovesti do podjele i narušavanja povjerenja, što u konačnici može ugroziti poslovanje zadruge. Važno je uspostaviti mehanizme za rješavanje sukoba i kontinuirano raditi na izgradnji povjerenja i

suradnje. Poteškoće u pronalaženju novih članova također ograničavaju rast i razvoj zadruga. Nedovoljna informiranost javnosti o zadrugama predstavlja značajnu slabost jer može dovesti do nedostatka razumijevanja o prednostima koje zadruga pružaju članovima i zajednici. Stoga je važno educirati javnost o uslugama i prednostima zadruga te aktivno se uključiti u lokalnu zajednicu kako bi se stvorilo povjerenje i podrška za razvoj zadruga.

U današnjem digitalnom dobu, digitalna tehnologija pruža priliku za poboljšanje poslovanja zadruga i proširenje na tržište. Udruživanje s drugim zadrugama također može donijeti brojne prednosti, poput dijeljenja resursa, smanjenja troškova i povećanja produktivnosti. Razvoj novih brendova kroz udruživanje s drugim zadrugama također predstavlja priliku za privlačenje novih potrošača i povećanje prodaje.

Međutim, pravni okvir koji se odnosi na zadruga u Republici Hrvatskoj nedovoljno je razvijen i nedostatan reguliran, što može stvoriti poteškoće za poslovanje zadruga i spriječiti njihov prilagodba potrebama tržišta. Izmjene zakona koje se odnose na zadruga mogu donijeti nesigurnost i neizvjesnost te mogu biti nepovoljne za rad zadruga. Također, nedostatak beneficija za zadruga u usporedbi s drugim poslovnim subjektima može predstavljati prijetnju za same zadruga.

4.ZAKLJUČAK

Svaki organizacijski oblik poljoprivrednog gospodarstva nudi različite prednosti i izazove, kao i mogućnosti za rast i razvoj. Stoga je važno da vlasnici pažljivo razmisle o svojim željama i ciljevima u poljoprivrednoj djelatnosti kako bi odabrali oblik koji najbolje odgovara njihovim potrebama. Pravovremeno informiranje, pažljivo promišljanje ciljeva i konzultacije sa stručnjacima ključni su elementi prilikom odabira organizacijskog oblika. Ova kombinacija omogućuje vlasnicima da poboljšaju svoje znanje i vještine te ostvare uspješnu i održivu poljoprivrednu djelatnost.

Postupak osnivanja svakog organizacijskog oblika ključan je za uspjeh i održivost. Potrebno je pažljivo planiranje, istraživanje tržišta, pravni i administrativni koraci kako bi se osigurala pravna i financijska stabilnost odabranog oblika. Također, mogu se potvrditi i izazovi koji utječu na sve organizacijske oblike u poljoprivredi. To uključuje promjene kod potrošača, pristup financiranju, regulativna ograničenja te globalnu konkurenciju. Važno je da poljoprivrednici budu svjesni tih čimbenika i prilagode svoje organizacijske oblike kako bi bili što uspješniji u poslovanju.

U konačnici, organizacijski oblici u poljoprivredi igraju ključnu ulogu u razvoju gospodarstva poljoprivrede. Njihova pravilna primjena može pridonijeti održivom ruralnom razvoju i napretku poljoprivrede. Potrebno je kontinuirano istraživanje i podrška kako bi se osiguralo da organizacijski oblici budu usklađeni s promjenama u okruženju i potrebama poljoprivrednika.

Iz svega navedenoga u radu, možemo zaključiti da ne postoji najbolji organizacijski oblik za poljoprivredna gospodarstva. Svaki oblik ima svoje prednosti i nedostatke, te ga je važno prilagoditi specifičnim uvjetima, ciljevima i resursima svakog gospodarskog subjekta.

5. POPIS LITERATURE

1. <https://lokvina.hr/ekoloska-poljoprivreda/hrvatska/osnivanje-zadruga> (15.5.2023.).
2. <http://zadruga.obz.hr/index.php/zadruga-sto-je-to/pravni-okvir> (15.5.2023.).
3. <https://www.zadrugaizazov.hr/sto-je-zadruga/> (15.5.2023.).
4. <https://zeneinovac.com/8-koraka-kako-otvoriti-svoj-opg/> (5.6.2023.).
5. <https://akademija-art.hr/2016/04/04/sto-je-opg-i-kako-ga-otvoriti/> (5.6.2023.).
6. <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/sto-slijedi-nakon-registracije> (7.6.2023).
7. <https://tilio.hr/otvaranje-obrta/> (7.6.2023.).
8. <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/postupak-i-troskovi-otvaranja-obrta> (7.6.2023).
9. <https://gov.hr/hr/osnivanje-drustva/1358> (8.6.2023.).
10. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_12_152_3144.html (26.4.2023.).
11. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_03_34_764.html (23.4.2023).
12. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_03_49_625.html (18.4.2023.).
13. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_29_585.html (19.4.2023).

